

JAUME VICENS I VIVES

Fa uns dies que s'han conmemorat els vint-i-cinc anys de la mort de Jaume Vicens, historiador gironí que va ajudar a transformar completament la historiografia catalana.

Reproduïm un fragment del seu llibre «Notícia de Catalunya», publicat el 1960, on fa una anàlisi de la manera de ser dels catalans, en aquest cas concret de la mentalitat catalana entre el «seny» i la «rauxa».

EL NUS DEL PROBLEMA PSICOLÒGIC CATALÀ. — Del seny a l'arrauxament, de la mesura al barroquisme, del bon capteniment a la rebentada, les condicions favorables semblen topar-se amb les adverses en el desplegament de les formes mentals de la catalanitat. No ens en sorprenguéssim pas massa, perquè podríem formular un teixit de discrepàncies semblants respecte a la psicologia dels pobles veïns o amb els quals convivim. I els catalans, recordem-ho, pel fet d'ésser gerit de Marca i viure dues influències simultànies comportem més càrrega explosiva que els altres.

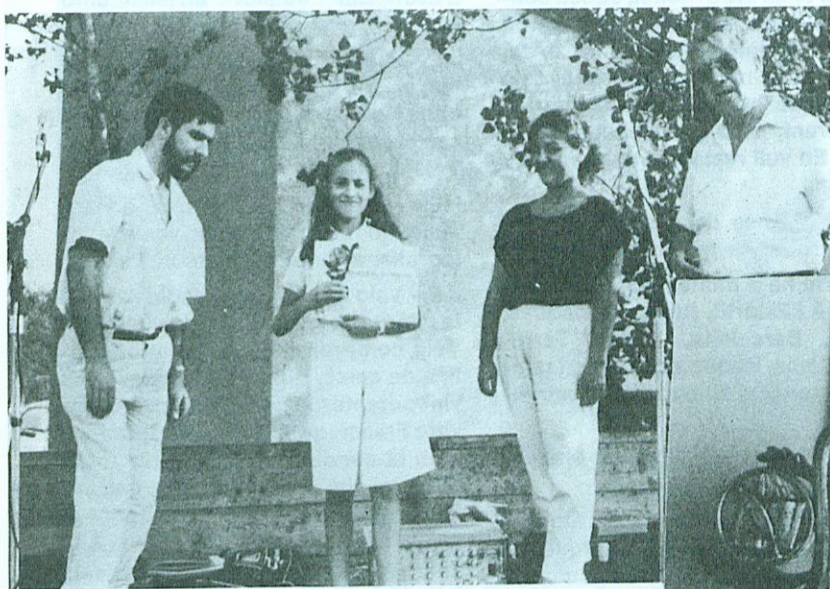
De totes maneres, cal no arronsar les espatlles i dir: som així i sempre serem així. Això és un disbarat. En primer lloc, perquè podem actuar sobre els reflexos psicològics mitjançant els nous mètodes d'educació i aculturació de masses. Molts dels aspectes a què hem alludit es resolen amb un sistema adequat d'ensenyament públic, perquè la informació dóna el sentit de la responsabilitat, i aquest és el millor antídoto contra l'embadaliment i la rebentada, fases precursors de la rauxa, o bé contra el pur sensualisme del seny. I en segon lloc, perquè tots plegats

esperem viure un dia unes circumstàncies més planeres, en les quals la tensió passional de la catalanitat es pugui dedicar totalment a fer de Catalunya un país modèlic, europeu i de bon passar.

Després de reflexionar-hi molt, em penso que aquest és el missatge que portem els catalans al pap durant moltes centúries. Ésser un país de Marca, net i ordenat, com Bèlgica, Holanda i Txecoslovàquia; o bé un país de reducte muntanyenc tan ben agençat com Suïssa. Aquest missatge no pot ésser més humil i intranscendent, i fora de tota ambició culturalista, com ara la de Ramon Llull. Però és una bona nova humana i social. I si poguéssim estendre-la arreu d'Espanya, i entre tots plegats fer una comunitat moderna, pràctica i eficient, justa, pacífica i tolerant, podríem cancel·lar els deutes amb els nostres precursors i constatar el final de les nostres preocupacions vitals.

Amb missatge llarg o missatge curt, Catalunya viu perquè ha de fer quelcom a la Història. Això és llei divina i natural, que no admet monstruositats biològiques. O surem o ens enfonsem.

PREMI INFANTIL DE POESIA L'ESCALENC

Guardó lliurat als guanyadors i diploma nominal per a cada un dels participants. (Foto Josep Vicens)

